

A játék jósága a VI. HolnapUtán Fesztiválon

Klasszikus drámák és újító alkotók. Van, aki még most keresi az útját, van, aki már rátalált a saját stílusára. A Szigligeti Színház HolnapUtán Fesztiváljának szervezői idén arra voltak kíváncsiak, hogy a fiatal alkotók miként közelítenek a klasszikus színdarabokhoz. Egy nap híján egy héten át tartott a fesztivál Nagyváradon (március 20–25. között), s alighanem teljesült a szervezők óhaja, hogy egész szellemiségében legyen fiatal a rendezvény. Volt pörgés, sokszínűség a színpadokon és színtereken, muzsika és tánc, öröm és játék, no meg örömjáték. Volt mozgásszínházi előadás, *Bánk bán*

osztálytermi előadásként, *Leonce és Léna*, *Rómeó és Júlia*, szóval szerelem minden mennyiségben, hiszen ha lassan is, de ébredzik a tavasz, és volt csetepaté a chioggiaiakkal (de azért: „Szeressétek a chioggiai nőket!”), karácsony Helmeréknél, meg *Ahogy tetszik* (kétféle módon is). És volt műhelymunka, szakmai beszélgetések rendezőkkel, drama-

Jelenet az *Augusztusból*
Fotók: VIGH LÁSZLÓ MIKLÓS

turgokkal, lehetett bulizni esti koncerteken, és mindeközben megtekinthettünk egy festménykiállítást, a *Meanwhile* nevezetűt – sztaniolkirályal és húsevő nyulakkal, egy másik este pedig performanszt zenészekkel és táncosokkal.

A *Senki madarától* Helmerék karácsonyáig

Az első napon a váradiak mutattak be a fesztiválózóknak két előadást: a Nagyvárad Táncgyüttes a színházban, a Szigligeti Társulat pedig a Szigligeti Stúdió fekete termében. Mindegyik produkcióban fontos a zene és a mozgás, a jó koreográfia is. A *Senki madara* (rendező: Tóth Tünde) Szabó T. Anna azonos című meseregénye alapján készült, és nem csupán egy magyar juhászfiú és egy japán darumadár lány csodaszép szerelméről szól, hanem az alkotás kínjáról és

Otthonkeresők
(Duna Táncműhely)

szépségéről, a szabadságról, az urbánus és a vidéki élet közötti különbségekről is – mindezt olykor lírai-an, olykor ironikusan megjelenítve. Jó volt újból látni ezt az előadást a feléig (a premieren is voltam), ám közben tárlat nyílt Ozsváth Zsuzsa festményeiből a Szigligeti Stúdió fehér termében, úgyhogy átsiettem oda. A vernisszáz után *Kapufa és öngól*, amely modern Rómeó és Júlia-parafrázisnak is nevezhető az előadás rendezője, Tasnádi-Sáhy Péter megfogalmazása szerint. Kőrömczi Kriván Péter darabja méltán lett a legutóbbi drámaázat pályázat Debüt díjas szövege. Keserédes, meghök-

kentő és szép történet ez szerelemről, barátságokról, szülőgyermek kapcsolatról, Boyról (Sebestyén Hunor), a kisváros focicsapatának kapusáról, Szuziról (Tőkés Imola), a lazacokat imádó kedveséről, valamint a gitárjából különleges dalokat előcsaló Samról (Ungvári Oszkár), aki egy vérzőg Boy fejében. Tőkés Imola ezen az első délutánon két előadást végigjátszott és -táncolt, ugyanis a *Senki madara* és a *Kapufa és öngól* főhősének kedvesét is ő alakítja (koreográfusként is közreműködött mindkét produkció létrejöttében).

A második napon a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem növendékei mutatták be *Augusztus* című nonverbális előadásukat (rendező Balázs Zoltán), amelyet Bruno Schulz-novellák ihlettek, s amely egy érdekes időutazás, meg körforgás is, hiszen a játék befejezésekként visszaérkeztek a kiindulóponttra. Fantáziák a *Fahajas boltokból*. Történelem, korszakok, hangulatok, csipetnyi békebeliség és életkori sajátosságok. Ezeket hangsúlyozták a különféle zeneművek is Mozarttól a Depeche Mode *Personal Jesus*áig.

Ahogy tetszik a kolozsvári színisékkel

Ezután a Váróterem Projekt *Liget* című vendéglőadását láthatták az érdeklődők a Szigligeti Stúdióban. A váratlanul szülővárosába visszaérkező színésznő történetét rendhagyó, improvizatív keretek között feldolgozó előadást nemrég mutatta be a kolozsvári független társulat. Az előadás szerzője-rendezője a nagyszalontai születésű Botos Bálint, aki a Szigligeti Társulatnál Csehov *Platonovját* fogja majd rendezni. A *Ligettel* egyébként színészként tért vissza Váradra Mostis Gergő, a Moszkva Kávézó egyik alapítója.

Aznap még egy mozgásszínhazi előadást láthatott a közönség. A budapesti Duna Táncműhely *Otthon* című

produkcióját Györfi Csaba rendezte. A Nagyvárad Táncegyüttes koreográfusát-rendezőjét Albert Camus *Félreértés* című drámája inspirálta. Miféle sorstragédia bontakozhat ki a tékozló fiú visszatéréséből? Megtalálhatjuk-e helyünket a világban? Az otthonkeresés és otthontalanság témáját dolgozza föl ez az izgalmas, érdekes mozgásszínhazi előadás.

A harmadik napon két, diákoknak szóló *Bánk bán*-feldolgozás is volt. A *Bánk bán? Jelen!* című osztálytermi előadást a Lorántffy Zsuzsanna Református Gimnáziumban mutatta be a Váróterem Projekt. A *Bánk bán-missziót* a Szigligeti Stúdióban láthattuk a Kaposvári Egyetem Rippl-Rónai Művészeti Karára járó színészek előadásában. Mindkét előadás célja, hogy megszeretessék Katona József drámáját a tizenévesekkel, hogy ne csak poros szövegnek, kötelező olvasmánynak tekintsék a darabot.

A Temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház *A tavasz ébredését* hozta el Váradra. A rendező, Horváth Anna Frank Wedekind drámáját dolgozta föl fiataloknak és mindazok-

És Ahogy tetszik a budapestiekkel

nak, akik kíváncsiak e korosztály problémáira, útkeresésükre a változó világban.

A negyedik napon a székesfehérvári Vörösmarty Színház *Leonce és Lénáját* lehetett megtekinteni a Szakszervezetek Művelődési Házának színpadi stúdiójában. Kovács D. Dániel rendezőt Büchner történetében az érdekelte leginkább, hogy „ezek a fiatalok, vagy már annyira nem is fiatalok azzal próbálnak meg lázadni, hogy homokba dugják a fejüket, hogy kimenekülnek a világból, és ezt magamon és a környezetemen is sokszor tetten érem”.

Este *Chioggiai csetepaté* a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház előadá-

Szeressétek a chioggiai nőket!

sában, Sardar Tagirovsky rendezésében. Jó volt újból váradi színpadon látni a most is remekelő Pálffy Tibort, az ezúttal nem komoly drámai hőst, hanem bumfordit alakító Mátray Lászlót... és voltaképpen mindenkit föl kellene sorolni, hiszen valahogy mindenki ragyog, élvezi a játék örömét, vidámságot, mediterrán hangulatot teremtve. S közben gabalyodik, kanyarog a történet szála, férfiak és nők, párok pörlekednek, majd békülnek meg, hogy a végén minden és mindenki szépen a helyére kerüljön. És szólnak a dalok, a hatvanas-hetvenes-nyolcvanas évek fülbemászó olasz slágeri. Minderről ekként nyilatkozott a rendező, Sardar Tagirovsky: „A hatvanas-hetvenes-nyolcvanas évek ártatlansága ebben a szövegben, ebben a pár száz évvel ezelőtti szövegben pontosan megtalálható. Ezeknek az embereknek az élet iránti szeretete teljesen mást képvisel a mai érdeklődéssel szemben, és engem nagyon érdekelt ez a remény és ez a szív.” Röppülhetnek szerteszéjjel a nézőtérre a szerencsehozó konfettik. Merthogy ünnep ez az előadás, ez a játék a javából. Felicita. Boldogság. A nézők az előadás végén állva, hosszasan tapsolva köszönték meg e játékot.

Az ötödik a Shakespeare-nap. *Ahogy tetszik. Ahogy tetszik* kétszer. Az első a kolozsvári BBTE Színház- és Televízió Kara harmadéveseinek produkciója Keresztes Attila rendezésében. Az első jelenetben Rosalinda és Célia rockergúnyában „vadul”. Elmaszkírozott arcok, karikírozott jellemábrázolások. Keveredik a humor a drámával, mígnem a káosz öröm-

mé változik, s az erdőben magukra és egymásra találnak a szerelmesek.

Aztán még egyszer *Ahogy tetszik*. Az Árkádia bábszínház stúdióját alakították játéktérre a budapesti Színház- és Filmművészeti Egyetem diákjai. Az ő adaptációjukat ifj. Vidnyánszky Attila rendezte, aki a fesztiválon hangsúlyozta: „Úgy érzem, jó, ha át tud ültetődni más színházakba is az a fajta frissesség és kreativitás, ami a főiskolán tapasztalható.” A fiatalok előadása valóban nagyon friss és dinamikus. Sok tánc és ének is volt – a *Chicago* musical néhány dalától Cseh Tamásig sok minden. Az epilogusban elhangzottak apropóján: a budapesti színészeknek bizonyára több nézőnek a lelkébe is „sikerült magát behízelegni a játék jóságával”.

A fesztivál utolsó napja megint Shakespeare-rel kezdődött, a *Rómeó és Júliával* a kolozsvári színészek interpretációjában, ugyancsak Keresztes Attila rendezésében.

A záróelőadás a budapesti Katona József Színház vendégjátéka volt a teátrumban: Henrik Ibsen drámája, *Nóra. Karácsony Helmeréknél* – Ónodi Eszterrel a főszerepben, Székely Kriszta rendezésében. Sok telt házas előadás volt a fesztiválon, de a Katonáén abszolút telt ház volt, pótszékeket kellett elhelyezni a nézőtéren. A produkció a 2017-es év egyik legdíjazottabb magyarországi előadása. Vajon mi minden rejlik a tökéletesnek tűnő házasságban? Nóra, amint Baileys krémlikőrt kortyolgat suttyomban, Nóra, amint gyötrődik az apró és nagy, súlyos titkok csapdájában, Nóra, amint a Jefferson Airplane *Somebody to Love* című dalát énekl, Nóra, amint eleget lesz a ráosztott szerepből és inkább a semmit választja. Nóra elgondolkodtat...

*

A fesztivál huszonhat programján két ország több mint háromszáz meghívottja, köztük hetven főiskolás hallgató és

A Kapufa és öngól szereplői. Az előadások végén virágosár helyett luficsokrot kaptak a fellépő művészek

csaknem 2500 érdeklődő vett részt. A kiegészítő rendezvényekre négyszázan látogattak el. A VI. HolnapUtán Fesztivált a Szigligeti Tanoda Egyesülettel való együttműködésben a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatta.

Biró Árpád Levente, a Szigligeti Színház kommunikációs felelőse érdeklődésünkre elmondta: a HolnapUtán Fesztivál eleinte irodalmiasabb volt. Aztán az ötödik kiadásnál változás, arculatfrissítés történt, méghozzá azért, hogy hangsúlyosan színházi fesztivál legyen. Hadd szóljon hát a HolnapUtán Fesztivál a fiatal színházi alkotókról. Ilyen értelemben hiánypótló ez a rendezvénysorozat

74

térségünkben. Egyik alappillére az, hogy színházművészetrel foglalkozó főiskolásokat, egyetemistákat hívnak meg. Idén ez minden eddiginél jobban sikerült, ugyanis a kolozsvári és kaposvári színisek is csatlakoztak a fesztiválon a budapestiek és marosvásárhelyiek mellé.

Öt napon át a vendégül látott erdélyi színházművészeti főiskolások egy része a fesztiválblog szerkesztésével foglalkozott, más részük pedig a drÁMÁzat rendezői felhívásának

Nóra. Karácsony Helmeréknél

két pályázójával, Abai Szabó Tamás és Béla Marcel rendezőhallgatókkal munkálkodott együtt egy sajátos *Szentivánéji álm*-feldolgozáson. A résztvevők a HolnapUtán Fesztiválon öt nap alatt elkészítettek egy performanszt: a mesteremberek jeleneteire alapozva beszéltek saját alkotóvá válási folyamatuk örömeiről és viszontagságairól. Az alkotói workshop azért is hasznos, mert megismerkedhetnek, összebarátkozhatnak egymással az ifjú alkotók. Tavaly a jövőkeresés, ki-vagyok-énkeresés volt a téma, idén a *Szentivánéji álm* adaptálása, a klasszikusok (újra)értelmezése.

A színházi műszaki személyzetnek is volt workshopja, hiszen fontos, hogy tudomást szerezzenek az új technikákról, s hogy igény legyen arra, hogy ezeket beépítsék az előadásokba. Fontos, hogy lássák, más színházak hol tartanak ezen a területen.

Volt egy másik performansz is a fesztiválon, a COMPos, amelynek során a Nagyvárad Táncegyüttes néhány zenésze és táncosa improvizált. Érdekes volt megfigyelni, hogyan hat egymásra a zene és mozgásművészet.

*

A VI. HolnapUtán Fesztivál programjában a szakmai beszélgetések is helyet kaptak. A negyedik nap a pályakezdő dramaturgok szakmai beszélgetésével kezdődött. Boros Kinga, a *Színház* folyóirat szerkesztője, illetve a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem oktatója az alkotói

75

folyamatokról, hierarchiákról, illetve a dramaturgi munka különböző lehetséges vonzatairól faggatta a meghívottakat, Sényi Fannit és Lovassy Cseh Tamást.

A fesztivál ötödik napja a pályakezdő színházi alkotók bemutatkozásáé volt. Délben a Székfoglaló című szakmai beszélgetés során Boros Kinga vendégei a meghívott előadások rendezői voltak. Horváth Anna, Székely Kriszta, Tasnádi-Sáhy Péter, Botos Bálint, Györfi Csaba és Sardar Tagirovsky a színházzal való viszonyukról, valamint a pályakezdés nehézségeiről vallottak, de saját munkamódszereikről is beszéltek az érdeklődőknek.

Térhódítás

A kiegészítő programok sorában DJ-partik és koncertek is voltak. Trabalka Cecília (alias Traila), miután játszott a *Senki madarában* és a *Kapufában*, az esti bulin DJ-ként is bemutatkozott. A következő estén DJ Pumi szórakoztatta a bulizni óhajtókat.

Fiatal rendezők találkozója

Egy másik este a Szigligeti Színház színészenekara koncertezett. Ezt az eseményt is a sokszínűség, vagyis inkább sokdallamúság jellemezte. Színművészek énekeltek és zenéltek, a húrok közé csaptak derekasan. Máté Péter-daltól elkezdve az AC/DC *She's Got the Jack-jén* és Péterfy Bori *Vámpírján* át Presser Gábor rozsdás szögéig sok minden elhangzott. A színeszek mellett a színház (b)irodalmi titkársága is fellépett.

Megint egy másik este a váradi Columbo's Wife zenekar koncertezett. Az együttes tagjai (baráti társaság is egyben: Nagy Orsi – ének; Antal János – billentyűk; Emődi Tamás – gitár; Herman Szabolcs – basszusgitár; Imre Zoltán – gitár, ének; Makai Dimény Zoltán – dobok)

kedvtelésből zenélnek, néhány koncertjük már volt Váradon, és már kialakult egy népesebb rajongótáboruk is. A Columbo's Wife most sem okozott csalódást, hozta a formáját, kellemes hangulatot teremtett.

Columbo's Wife

No, és ha már a koncerteknél tartunk, el kell mondanunk az örömhírt: új terekkel bővül a nagyváradi Sonnenfeld-palota belső udvarának

épületében (az egykori nyomdaépületben) működő Szigligeti Stúdió. Az épület földszinti részén 2015-ben nyílt meg a stúdió, most pedig a tulajdonosokkal való megegyezés jóvoltából tovább terjeszkednek, ismét nagyszabású munkálatok kezdődnek az épületszárny első és második emeletén. A HolnapUtán Fesztivál koncertjei az első emeleti nagyteremben zajlottak. E tágas helyiségnek romos, felújítás előtti állapotában is megvan a sajátos hangulata. A Szigligeti Tanoda Egyesület bérlí egyelőre öt évre ezeket a tereket. Szükség van új helyiségekre, hiszen a kőszínházban lévő termeken osztozkodni kell több társulatnak, s osztozkodni kell a Regina Maria Színházzal.

„A Szigligeti Stúdió nagy büszkeség nemcsak nekünk, színháziaknak, hanem, bátran mondom, a nagyváradiaknak is, hiszen kezdeményezésünket az első pillanattól fogva felkarolta a közönség, és nagylelkű adományaival támogatta a munkálatok befejezését. Most a fejlődés újabb szakaszába lépünk” – mondta Czvikker Katalin főigazgató. Reméli, igazi multikulturális központtá válik majd ez az épületrész a Szigligeti Stúdió további bővítésével, fejlesztésével. Hozzáfűzte: „Kinőttük már a meglévő tereket. Sok tevékenységünk van, több mint egyszerű színházi minimálprogram. Színházon kívüli, de színházzal kapcsolatos tevékenységeket folytatunk. A fiatal alkotóknak, tanulóknak, pályakezdőknek is segítségükre akarunk lenni ezeknek a tereknek a használatával. Itt majd párhuzamosan több típusú tevékenységet is folytathatunk. A terek adottsága is megfelelő. A kőszínház behatárolja a lehetőségeket. A kőszínház felelőssége, hogy a falain kívül is teremtsen lehetőségeket az alkotásnak, mert megteheti.”

A Szigligeti Stúdió területe ezer négyzetméterrel bővül. Az újonnan bérelt helyiségekben próbaterem, játéktér, műhely,

raktár és közösségi tér is helyet kap majd.

Támogatás révén most annyi pénz áll rendelkezésükre, ami épp elegendő, hogy nekikezdenek a munkálatoknak. Természetesen szükség lesz majd lelkes támogatók felkutatására. Az építőanyagoktól kezdve a jó szóig mindent szívesen fogadnak. Kell a bátorítás is, mert ha nem lett volna biztatás, neki sem fognak az egészeknek.

A felújítás terveit készítő Emődi Tamás hangsúlyozta: „Nagyszerű itt művészetet művelni. Holnap- és holnapután van mindenütt”. Sonnenfeldék egykori nyomdaépülete a múlt század elején épült, és a beton pionírkorszakában a város legmodernebb ipari építményének számított. Emődi arról is szólt, hogy funkcionális felújítás lesz ez, és persze sok minden függ attól, hogy mennyi pénz jut rá. Azt is megemlítette: kevés ipari épület van Nagyváradon, főleg a belvárosban, amelyet refunkcionálnak.

Az újabb térhódítás tehát megkezdődött.

TÓTH HAJNAL

Mindeközben (meanwhile)

Ozsváth Zsuzsa kiállítása*

Kritika

Kedves Jelenlévők!

Amióta olvastam, hogy Zsuzsi úgy harangozta be ezt a napirendi pontot, hogy mondani fogok pár jó szót, azóta keresem ezt a néhány jó szót. Például gondoltam arra, hogy „vörös”. Ez elég jó szó. Vagy arra, hogy „erőtéljes”. Ez is elég jónak tűnik. Viszont a „transzcendentális appercepció” már nem tűnik annyira jónak.

Majd rájöttem, hogy nem fogom megúszni pár jó szóval, és kezdtem keresni néhány jó mondatot. Vegyünk például egy klasszikust:

„2012-ben ismertem meg Ozsváth Zsuzsit. Név szerint ő maga mutatkozott be nekem, amikor a PKE képzőművészeti szakon tanult. Akkor még nem sejtettem, hogy békaemerekkel fogok találkozni.” Meg csirkecombot szorongató nyulakkal. Meg sztaniolból gyúrt királyokkal.

Azt hittem, Ozsváth Zsuzsi azért van ott, hogy megtanuljon plakátokat, arcukat tervezni, animációt készíteni. Mindeközben (meanwhile) Zsuzsi irodalmi versenyekre jelentkezett. És időnként meg is nyerte őket. Majd dalíró versenyre jelentkezett. És mindeközben (meanwhile) azt kérdezte tőlem, hogy szerintem ő mit kellene hogy olvasson. No nem föltétlenül filozófiát. Hanem úgy, egyáltalán. Mert igaz, készíti az államvizsga-dolgozatát, de mindeközben (meanwhile) nem szeretne lemaradni az egyetemese, na meg a magyar kortárs kultúráról sem.

Majd Zsuzsi lediplomázott, és nem grafikusnak állt egy reklámcégnél, hanem a Szigligeti Színház Lilliput Társulatának irodalmi titkára lett. Mindeközben (meanwhile) továbbra is ír verseket, prózát, drámát, dalszöveget. Publikál a *Váradban*, a *Helikonban*, nemrég jelent meg egy antológiában.

Néha, ha írnak vagy beszélnek róla, „fiatal íróként” emlegetik.

Mindeközben (meanwhile) időnként plakátokat is tervez, és csak úgy, időtöltés gyanánt... fest. Amit éjjel fest, azt reggel felteszi a Facebookra, vagy fordítva – és ha adódik alkalom – kiállítja.

Találtam közben még néhány szép mondatot, Zsuzsinak is tetszeni fognak: „Itt ebben a tájban él egy festő, aki olyan ügyesen festi / A tájat, hogy annak a tájnak aztán olyanná kell lenni, / Amilyen a festmény”. Szép mondat, de Zsuzsi képeire nem igaz. Zsuzsi képein a táj vörös és fekete és kék, nem föltétlenül ilyen szeretnénk látni, ha reggel kinyitjuk az ablakot.

Akkor próbálkozzunk más szép mondatokkal, most az egyszer Zsuzsától: „Hogy nézek / ki ebből az arcból, mintha lenne mögöttes tartalom.” Na, ez igaz. Ránézünk ezekre az arcokra, és a mögöttes tartalomtól néha kiver a verejték.

Ha be kellene sorolni valahová a képeket, mondhatnánk olyan szép szavakat, mint: expresszionista, vad (vagy még szebben: fauve), esetleg szürrealista. Számomra a találkozások ezekkel a képekkel leginkább El